

UNITAT 1

INTRODUCCIÓ

RÈGIM JURÍDIC A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

EL REINTEGRAMENT DE LES SUBVENCIONS

CONTINGUTS

EL DECRET LEGISLATIU 2/2005, DE 28 DE DESEMBRE, PEL QUAL S'APROVA EL TEXT REFÓS DE LA LLEI DE SUBVENCIONS (COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS)

LA LLEI 38/2003, DE 17 DE NOVEMBRE, GENERAL DE SUBVENCIONS

LA DEVOLUCIÓ PER INVALIDESA DE LA RESOLUCIÓ DE CONCESSIÓ

EL REINTEGRAMENT PERQUÈ EL BENEFICIARI HA INCOMPLERT LES SEVES OBLIGACIONS

1

Autoria i llicència

Els continguts d'aquesta activitat formativa estan subjectes a una llicència [Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Autoria: David Casado Llamas

Data d'elaboració: 2019

0. INTRODUCCIÓ

La política subvencional és un dels pilars en els quals s'assenta l'activitat administrativa. Així, és un dels instruments jurídics més importants que permet l'activació de les polítiques de despesa.

La connexió de la subvenció amb la finalitat o l'interès públic que ha de motivar en el comportament del perceptor dels fons públics implica que, en darrer terme, els fons públics o els diners que són de la col·lectivitat redundin de manera més o menys directa en la pròpia col·lectivitat en forma d'aplicació de la subvenció a la finalitat, generalment col·lectiva o pública, per a la qual es concedí.

Atès el que s'ha exposat en el paràgraf anterior, s'entén que la subvenció és un instrument mediat d'intervenció i es conforma com a part de l'acció de foment amb finalitats incentivadores.

Tot això imposa limitacions i controls importants en la utilització de les quantitats que constitueixen la subvenció. En darrer terme, la no consecució dels objectius públics i generals que comporta la subvenció suposarà el reintegrament d'aquesta.

El títol IV del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre, sota el títol "*Gestió, avaluació i control de les subvencions*", dedica el primer capítol a la "gestió" de les subvencions.

2

Així, els articles 44 i 45 defineixen els diferents supòsits de reintegrament que es poden produir, com també els obligats a reintegrar.

En el mateix sentit, el títol II de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (LGS), sota el títol "*Del reintegrament de subvencions*", dedica el primer dels dos capítols dels quals consta, a regular els aspectes materials (causes, naturalesa dels crèdits que s'han de reintegrar, obligats al reintegrament, etc.), mentre que en el segon capítol es regulen els aspectes formals o de procediment.

A la vegada, els supòsits de reintegrament s'agrupen en dos tipus:

- Supòsits lligats a la invalidesa de la resolució de concessió.
- Supòsits de reintegrament perquè els interessats han incomplert els seus deures, amb independència de la vàlida o invalidesa inicial de l'acte de concessió.

L'estudi dels reintegraments del primer tipus és inseparable del de les nul·litats dels actes administratius tal com es configuren en la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, mentre que el dels reintegraments del segon tipus obeeix al camp propi del dret de les subvencions, encara que tampoc no es pot deslligar totalment del règim general dels actes administratius.

1. EL REINTEGRAMENT PER INVALIDESA DE LA RESOLUCIÓ DE CONCESSIÓ

1.1. Causes d'invalidesa

La resolució de concessió de les subvencions és un acte declaratiu de drets i, per tant, es troba protegit per una sèrie de normes que el doten d'estabilitat pel que fa a possibles revisions, modificacions o revocacions posteriors de l'Administració.

No obstant això, aquest règim general que el fa immodificable té unes excepcions la causa de les quals rau en les infraccions de l'ordenament jurídic que es puguin haver comès quan es va dictar, tant en el vessant administratiu com en el pla estrictament pressupostari, i que comporten la invalidesa de l'acte de concessió.

3

Així, l'article 36.1 de la LGS, de caràcter bàsic, prescriu que són causes de nul·litat de la resolució de concessió:

a) Les que indica l'article 62.1 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú [Aquesta referència normativa s'ha d'entendre feta a l'actual article 47 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques].

b) La mancança o insuficiència de crèdit, de conformitat amb el que estableix l'article 46 de la Llei general pressupostària (i la resta de normes del mateix caràcter de les administracions públiques subjectes a aquesta Llei).

Pel que fa a les primeres causes, l'article 47 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, disposa que "els actes de les administracions públiques són nuls de ple dret en els casos següents:

a) Els que lesionin els drets i les llibertats susceptibles d'empara constitucional.

- b) Els dictats per un òrgan manifestament incompetent per raó de la matèria o del territori.
- c) Els que tinguin un contingut impossible.
- d) Els que siguin constitutius d'infracció penal o es dictin com a conseqüència d'aquesta.
- e) Els dictats prescindint totalment i absolutament del procediment legalment establert o de les normes que continguin les regles essencials per a la formació de la voluntat dels òrgans col·legiats.
- f) Els actes expressos o presumptes contraris a l'ordenament jurídic, pels quals s'adquireixen facultats o drets, quan es manqui dels requisits essencials per a la seva adquisició.
- g) Qualsevol altre que s'estableixi expressament en una disposició de rang legal.”

Pel que fa a les segones causes, l'article 46 de l'LGP disposa que “els crèdits per a despeses són limitadors. No es poden adquirir compromisos de despesa ni obligacions per una quantia superior a l'import dels crèdits autoritzats als estats de despeses, i són nuls de ple dret els actes administratius i les disposicions generals amb rang inferior a Llei que incompleixin aquesta limitació, sense perjudici de les responsabilitats que regula el títol VII d'aquesta Llei”. En el mateix sentit s'expressa l'article 27 de la Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

4

1.2. Efectes de la declaració d'invalidesa

El reconeixement de la invalidesa d'un acte administratiu comporta la privació dels seus efectes, bé des de que aquest es dictà (en cas de la nul·litat de ple dret), o bé des de la seva pròpia declaració (quan es consideri anul·lable).

Per tant, si la disposició gratuïta de fons fou l'efecte principal de l'acte de concessió, quan quedi privat d'eficàcia, serà necessari que els fons es reintegrin. Aquesta és la raó per la qual l'apartat 4 de l'article 36 (LGS) disposa que la declaració judicial o administrativa de nul·litat o anul·lació comporta el deure de reintegrar les quantitats percebudes.

Ara bé, la nul·litat de l'acte administratiu és compatible amb la bona fe del beneficiari i s'ha de tenir en compte que la devolució o el reintegrament li pot ocasionar danys irreparables, sobretot si ja ha aplicat els fons percebuts en el

desenvolupament d'una activitat que, sense l'ajuda, no hauria emprès, o si els ha emprat en benefici d'un tercer.

Conscient d'aquest risc, el legislador preveu que les facultats de revisió no poden ser exercides quan, per prescripció de les accions, pel temps transcorregut o per altres circumstàncies, l'exercici d'aquestes sigui contrari a l'equitat, a la bona fe, al dret dels particulars o a les lleis (article 110 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques).

La Llei general pressupostària no preveu que les quantitats que s'han de reintegrar com a conseqüència de la invalidesa de l'acte de concessió reportin interessos de demora, a diferència del que ocorre amb les quantitats que s'han de reintegrar en virtut de l'article 37 de la Llei general de subvencions o de l'article 44 del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005.

No obstant això, en aquests casos és d'aplicació l'article 77.4 en relació amb el 17, ambdós de la Llei general pressupostària, que disposen que els reintegraments derivats de la revisió d'actes reportaran l'interès legal fixat en la Llei de pressuposts per a cada any dels que integren el període de càlcul.

En conseqüència, l'interès legal aplicable no sofrirà l'increment del 25 % previst per als reintegraments en l'article 38 de la Llei general de subvencions.

5

Per al cas de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, és d'aplicació l'article 23 de la Llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

1.3. Obligats al reintegrament

Segons la Llei estatal general de subvencions i el Decret legislatiu autonòmic, l'obligació de reintegrar es refereix a les quantitats percebudes. En conseqüència, els obligats a fer-ho seran els perceptors dels fons.

Aquesta condició la tenen els beneficiaris, tant si els han rebut directament de l'Administració com mitjançant entitats col·laboradores, com també les mateixes entitats col·laboradores.

Article 45 Obligats al reintegrament

1. Els beneficiaris i les entitats col·laboradores, en els casos previstos en l'article 44 de la present Llei, han de reintegrar, totalment o parcialment, les quantitats percebudes més, si escau, els interessos de demora corresponents.

Aquesta obligació és independent de les sancions que, si escau, els siguin exigibles.

2. Els membres de les persones jurídiques i les agrupacions previstes en l'apartat 2 i el segon paràgraf de l'apartat 3 de l'article 9 de la present Llei respondran solidàriament de l'obligació de reintegrament del beneficiari en relació amb les activitats subvencionades que s'hagin compromès a efectuar.

Respondran solidàriament de l'obligació de reintegrament els representants legals del beneficiari quan aquest no tingui capacitat d'obrar.

Respondran solidàriament els membres, partícips o cotitulars de les entitats a què es refereix l'apartat 3 de l'article 9 proporcionalment a les participacions corresponents, quan es tracti de comunitats de béns o de qualsevol altre tipus d'unitat econòmica o patrimoni separat.

3. Respondran subsidiàriament de l'obligació de reintegrament els administradors de les societats mercantils, o aquells que tinguin la representació legal d'altres persones jurídiques, quan no realitzin els actes necessaris que siguin de la seva incumbència per al compliment de les obligacions infringides, adoptin acords que facin possible els incompliments o consentin els dels qui depenguin d'ells.

6

Així mateix, els que, d'acord amb les disposicions legals o estatutàries que els siguin aplicables, ostentin la representació legal de persones jurídiques que hagin cessat en les seves activitats, respondran subsidiàriament en tot cas de les obligacions de reintegrament d'aquestes.

4. En el cas de societats o entitats dissoltes i liquidades, les obligacions de reintegrament pendents es transmetran als socis o partícips en el capital, els quals respondran solidàriament de les mateixes i fins al límit del valor de la quota de liquidació que se'ls hagi adjudicat.

5. En cas de defunció de l'obligat al reintegrament, l'obligació de satisfer les quantitats pendents de restitució es transmetrà als causahavents, sense perjudici del que estableixi el dret civil comú, foral o especial aplicable a la successió per a determinats suposats, particularment per al cas d'acceptació de l'herència a benefici d'inventari.

2. EL REINTEGRAMENT PERQUÈ EL BENEFICIARI HA INCOMPLERT LES SEVES OBLIGACIONS

2.1. Causes del reintegrament

L'article 37 de la Llei general de subvencions i l'article 44 del Text refós de la Llei de subvencions de la CAIB, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005 (preval la norma autonòmica) enumeren una sèrie de causes de reintegrament que tenen en comú el fet que el beneficiari o l'entitat col·laboradora incompleixin els seus deures.

Es tracta de supòsits que ocasionen la privació de l'eficàcia de l'acte subvencional i que són independents de la validesa inicial d'aquest, ja que no concerneixen els requisits essencials per a la seva formació sinó les condicions que regeixen en la seva aplicació o execució.

No obstant això, pot ser que els incompliments del beneficiari es produeixin després de la concessió però amb anterioritat al cobrament de la subvenció, un supòsit gens infreqüent si es considera que, com a norma general, prèviament al cobrament el perceptor ha de justificar la realització de l'activitat i les condicions imposades.

En aquest cas, el que es produirà no serà el reintegrament, atès que no s'ha "cobrat", sinó la pèrdua del dret al cobrament, com expressament disposa l'article 34.3 de la Llei general de subvencions.

Constitueixen causes de reintegrament d'acord amb l'article 44 del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005:

7

a) Obtenció de la subvenció falsejant les condicions requerides o ocultant les que ho haurien impedit i qualsevol altre supòsit que doni lloc a l'anul·lació de la resolució de concessió en els termes que preveu l'article 25 d'aquesta Llei.

Aquesta causa suposa una actuació dolosa per tal d'obtenir la subvenció, bé de caràcter actiu (falsejament), o bé de caràcter omissiu (ocultació), que podrà ser de naturalesa delictiva, sempre que la quantia indegudament percebuda depassi l'import de 100.000 €, tal com tipifica l'article 308 del Codi penal.

Article 308.

1. El que obtingui subvencions o ajudes de les Administracions Públiques, inclosa la Unió Europea, en una quantitat o per un valor superior a cent mil euros falsejant les condicions requerides per a la seva concessió o ocultant les que l'haguessin impedit serà castigat amb la pena de presó d'un a cinc anys i multa del punt al sèxtuple del seu import, tret que dugui a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

2. Les mateixes penes s'imposaran al que, en el desenvolupament d'una activitat sufragada totalment o parcialment amb fons de les Administracions públiques, inclosa la Unió Europea, els apliqui en una quantitat superior a cent mil euros a finalitats diferents d'aquells per als quals la subvenció o ajuda va ser concedida, tret que dugui a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

3. A més de les penes assenyalades, s'imposarà al responsable la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant un període de tres a sis anys.

4. Si la quantia obtinguda, defraudada o aplicada indegudament no superés els cent mil euros però excedís de deu mil, s'imposarà una pena de presó de tres mesos a un any o multa del punt al triple de la citada quantia i la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir dels beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social durant el període de sis mesos a dos anys, tret que dugui a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6.

5. A l'efecte de determinar la quantia a què es refereix aquest article, s'atindrà el total de l'obtingut, defraudat o indegudament aplicat, amb independència de si escau d'una o de diverses Administracions Públiques conjuntament.

6. S'entendrà realitzat el reintegrament al qual es refereixen els apartats 1, 2 i 4 quan pel perceptor de la subvenció o ajuda es procedeixi a retornar les subvencions o ajudes indegudament percebudes o aplicades, incrementades en l'interès de demora aplicable en matèria de subvencions des del moment en què les va percebre, i es dugui a terme abans que s'hagi notificat la iniciació d'actuacions de comprovació o control en relació amb aquestes subvencions o ajudes o, en el cas que tals actuacions no s'haguessin produït, abans que el Ministeri Fiscal, l'Advocat de l'Estat o el representant de l'Administració autonòmica o local de què es tracti, interposi querella o denúncia contra aquell dirigida o abans que el Ministeri Fiscal o el jutge d'instrucció realitzin actuacions que li permetin tenir coneixement formal de la iniciació de diligències. El reintegrament impedirà que a aquest subjecte se li persegueixi per les possibles falsedats instrumentals que, exclusivament en relació al deute objecte de regularització, el mateix pogués haver comès amb caràcter previ a la regularització de la seva situació.

7. L'existència d'un procediment penal per algun dels delictes dels apartats 1, 2 i 4 d'aquest article, no impedirà que l'Administració competent exigeixi el reintegrament per via administrativa de les subvencions o ajudes indegudament aplicades. L'import que hagi de ser reintegrat s'entendrà fixat provisionalment

per l'Administració, i s'ajustarà després al que finalment es resolgui en el procés penal.

El procediment penal tampoc paraitzarà l'acció de cobrament de l'Administració, que podrà iniciar les actuacions dirigides al cobrament tret que el jutge, d'ofici o a instàncies de part, hagués acordat la suspensió de les actuacions d'execució prèvia prestació de garantia. Si no es pogués prestar garantia en tot o en part, excepcionalment el jutge podrà acordar la suspensió amb dispensa total o parcial de garanties si apreciés que l'execució pogués ocasionar danys irreparables o de molt difícil reparació.

8. Els jutges i tribunals podran imposar al responsable d'aquest delictes la pena inferior en un o dos graus, sempre que, abans que transcorrin dos mesos des de la citació judicial com investigat, dugui a terme el reintegrament a què es refereix l'apartat 6 i reconegui judicialment els fets. L'anterior serà igualment aplicable respecte d'altres partícips en el delictes diferents de l'obligat al reintegrament o de l'autor del delictes, quan col·laborin activament per a l'obtenció de proves decisives per a la identificació o captura d'altres responsables, per al complet esclariment dels fets delictius o per a l'esbrinament del patrimoni de l'obligat o del responsable del delictes.

Aquesta primera causa de reintegrament, a diferència de les restants, es produeix en el moment de la concessió. Això suposa que la causa de reintegrament pot concórrer amb una causa d'invalidesa de la resolució de concessió.

 9

Per resoldre aquest conflicte que es presenta per la concurrència de causes, la Llei general de subvencions opta per seguir el camí per a l'exigència del reintegrament, prescindint del laboriós procediment de la revisió d'ofici.

A aquest efecte, l'article 36 literalment disposa que "no procedeix la revisió d'ofici de l'acte de concessió quan es doni alguna de les causes de reintegrament que preveu l'article següent".

No obstant això, a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, l'article 25 del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005, abans esmentat, disposa que "la resolució de concessió de subvenció o, si n'és el cas, l'acord convencional són invàlids per qualsevol de les causes de nul·litat de ple dret o d'anul·labilitat establertes en l'ordenament jurídic aplicable".

En aquests supòsits, l'òrgan competent ha de procedir, si escau, a la revisió d'ofici o a la declaració de lesivitat i a la impugnació de l'acte, respectivament, d'acord amb la legislació de règim jurídic de les administracions públiques. Així

mateix, l'òrgan competent ha d'iniciar, si pertoca, el procediment de reintegrament de les quantitats abonades”.

b) Incompliment total o parcial de l'objectiu, de l'activitat, del projecte o no-adopció del comportament que fonamenti la concessió de la subvenció.

Tal com assenyala el Reglament de la Llei general de subvencions, aprovat pel Reial decret 887/2006, de 21 de juliol (article 91), el beneficiari ha de complir tots i cadascun dels objectius, les activitats i els projectes; ha d'adoptar els comportaments que fonamentaren la concessió de la subvenció, i ha de complir els compromisos assumits amb motiu d'aquesta. Si no, es procedirà al reintegrament. Ara bé, el reintegrament no sempre és total, sinó que pot ser parcial, segons quin sigui el grau d'incompliment.

c) Incompliment de l'obligació de justificació o justificació insuficient en els termes que estableix l'article 39 d'aquesta Llei i, si escau, en les normes reguladores de la subvenció.

El beneficiari d'una subvenció no sols està obligat a dur a terme l'activitat subvencionada. També ha d'acreditar que l'ha realitzada i que ha invertit en aquesta finalitat tots els fons percebuts mitjançant la presentació dels justificants pertinents.

Per això, la manca de justificació comporta les mateixes conseqüències que el fet de no dur a terme l'activitat. Sempre que l'activitat s'hagi fet totalment, la justificació parcial o insuficient de la despesa, és a dir, l'acreditació d'haver fet una despesa inferior a l'import de la subvenció concedida, serà causa de reintegrament tan sols per l'excés percebut sobre la quantitat justificada.

Aquesta mateixa conseqüència serà predicable del fet que es descartin justificants aïllats per manca de valor probatori en els termes que estableix la normativa. S'entendrà no complerta l'obligació de justificar quan l'Administració, en les seves actuacions de comprovació o de control financer, detecti que en la justificació feta pel beneficiari s'han inclòs despeses que no responen a l'activitat subvencionada, que no han suposat un cost susceptible de subvenció, que han estat ja finançades per altres subvencions o recursos o que han estat justificades mitjançant documents que no reflecteixen la realitat de les operacions.

Pel que fa a la justificació presentada fora de termini, l'article 70.3 del Reglament general de la Llei de subvencions disposa que “si transcorre el termini de justificació sense que el compte justificatiu s'hagi presentat davant l'òrgan administratiu competent, aquest requerirà al beneficiari perquè sigui presentat en l'improrrogable termini de quinze dies.

El fet de no presentar el compte justificatiu en el termini establert comportarà l'exigència del reintegrament i altres responsabilitats establertes a la Llei general de subvencions. La presentació del compte justificatiu en el termini addicional de quinze dies no eximeix el beneficiari de les sancions que, de conformitat amb la Llei general de subvencions corresponguin”.

d) Incompliment de l'obligació d'adoptar les mesures de difusió de l'apartat 4 de l'article 34 d'aquesta Llei.

El precepte esmentat estableix que els beneficiaris han de donar la publicitat adequada del caràcter públic del finançament de programes, activitats, inversions o actuacions de qualsevol tipus que siguin objecte de subvenció, en els termes reglamentàriament establerts.

Pel que fa a això, el Reglament de desplegament de la Llei general de subvencions, estableix que si s'ha incomplert aquesta obligació, però el compliment és encara possible, en els termes que estableixen les bases reguladores o a la resolució de convocatòria, o amb mesures alternatives, s'ha de fixar un termini no superior a quinze dies per adoptar les mesures de difusió. Si no s'atén aquest requeriment serà procedent exigir el reintegrament.

e) Resistència, excusa, obstrucció o negativa a les actuacions de comprovació i control financer que preveuen els articles 11 i 28 d'aquesta Llei, com també incompliment de les obligacions comptables, registrals o de conservació de documents quan se'n derivi la impossibilitat de verificar la finalitat donada als fons percebuts, el compliment de l'objecte, la realitat i regularitat de les activitats subvencionades, o la concurrència de subvencions, ajudes, ingressos o recursos per a la mateixa finalitat, procedents de qualssevol administracions o ens públics o privats, nacionals, de la Unió Europea o d'organismes internacionals.

f) Incompliment de les obligacions imposades per l'Administració a les entitats col·laboradores i als beneficiaris, com també dels compromisos assumits per aquests, amb motiu de la concessió de la subvenció, sempre que afectin o es refereixin a la forma en què s'hagin d'aconseguir els objectius, dur a terme l'activitat, executar el projecte o adoptar el comportament que fonamenta la concessió de la subvenció.

g) Incompliment de les obligacions imposades per l'Administració a les entitats col·laboradores i als beneficiaris, com també dels compromisos assumits per aquests, amb motiu de la concessió de la subvenció, distints dels anteriors, quan se'n derivi la impossibilitat de verificar la finalitat donada als fons percebuts, el compliment de l'objectiu, la realitat i regularitat de les activitats subvencionades, o la concurrència de subvencions, ajudes, ingressos o recursos

per a la mateixa finalitat, procedents de qualssevol administracions públiques o ens públics o privats, nacionals, de la Unió Europea o d'organismes internacionals.

h) L'adopció, en virtut del que estableixen els articles 87 a 89 del Tractat de la Unió Europea, d'una decisió de la qual se'n derivi una necessitat de reintegrament.

i) La resta de supòsits prevists en la normativa reguladora de la subvenció. En aquesta darrera circumstància poden quedar inclosos incompliments com ara l'obligació de destinació durant un determinat termini dels béns inventariables adquirits amb la subvenció o el menor import del bé segons el valor comprovat en relació amb l'import justificat, com també els que es puguin haver establert en la normativa reguladora específica del tipus de subvenció.

2.2. El reintegrament parcial

Encara que la regla general és que en cas d'incompliment de les condicions establertes en la resolució de concessió es produeixi el reintegrament de tot el que s'ha percebut, l'article 44.2 del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005 disposa que el reintegrament parcial de la subvenció a conseqüència del compliment parcial de l'activitat que fonamenta la concessió de la subvenció s'ha de regir pel que disposin els criteris de gradació a què es refereix la lletra *n* de l'article 13 d'aquesta Llei, i, en tot cas, pel principi de proporcionalitat, sempre que la finalitat de la subvenció, atesa la seva naturalesa, sigui susceptible de satisfacció parcial. Pel que fa a la regulació estatal, la Llei general de subvencions preveu en l'article 37.2 supòsits en els quals és possible el reintegrament parcial.

S'ha de tenir en compte que la disposició final tercera de la Llei 17/2019, de 8 d'abril, de concessió de crèdits suplementaris per atendre despeses inajornables derivades de sentències judicials pendents de pagament en l'àmbit de la Llei 4/2008, de 14 de maig, de mesures urgents per a un desenvolupament territorial sostenible a les Illes Balears, amb càrrec als pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2018, i de modificació del Decret Llei 2/2018, de 18 d'octubre, pel qual s'estableixen ajudes i altres mesures urgents per reparar les pèrdues i els danys produïts per les pluges intenses i les inundacions del dia 9 d'octubre de 2018 a la comarca de Llevant de Mallorca, modifica la Llei de subvencions i estableix que l'apartat 3 de l'article 42 bis del text refós de la Llei de subvencions queda modificat de la manera següent:

“3. Sens perjudici del que estableix l'apartat 1 d'aquest article, quan la liquidació de la subvenció no es dicti i notifiqui dins els primers nou mesos no

s'han d'exigir els interessos de demora a què es refereix l'article 44 d'aquest text refós que es meritin entre l'endemà d'aquests nou primers mesos i l'inici d'un eventual procediment de reintegrament.

Per al còmput d'aquests nou mesos no s'han de tenir en compte els períodes d'interrupció justificada de les actuacions de comprovació ni les dilacions que es puguin produir per causes no imputables a l'administració concedent, sempre que es documentin de manera adequada fent constar les dades d'inici i acabament de cada període, per dies naturals, i el motiu de la interrupció o la dilació.”

Les condicions establertes perquè sigui aplicable el reintegrament parcial són:

- a) Que el grau de compliment sigui significatiu en relació amb el compliment total.
- b) Que s'acrediti una actuació del beneficiari inequívocament tendent al compliment total. Igualment, la quantitat que s'ha de reintegrar serà determinada per l'aplicació dels criteris de graduació que estableix la normativa reguladora.

Així mateix, quan la subvenció, unida a qualsevol altra subvenció, ajuda, ingrés o recurs, superi el cost total de l'activitat subvencionada, serà procedent el reintegrament de l'excés obtingut. El Reglament de desplegament de la Llei general de subvencions precisa (article 91.3) que el reintegrament proporcional és procedent si el cost efectiu final de l'activitat subvencionada és inferior al cost pressupostat o, si escau, a la part del cost pressupostat que s'havia de finançar amb la subvenció.

Article 44 Reintegrament

1. Procedirà el reintegrament, total o parcial, de les quantitats percebudes i l'exigència de l'interès de demora establert amb caràcter general en la legislació de finances de la comunitat autònoma des del moment del pagament de la subvenció fins a la data de la resolució per la qual s'acordi el reintegrament, o la data en què el deutor hagi efectuat l'ingrés si aquesta data és anterior, en els següents casos:

[Paràgraf introductori del número 1 de l'article 44 redactat per l'apartat 7 de la disposició final setena de la Llei 13/2017, 29 desembre, de pressupostos generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2018]

- a) Obtenció de la subvenció falsejant les condicions requerides per a això o ocultant aquelles que ho haguessin impedit i qualsevol altre supòsit que de lloc

a) L'anul·lació de la resolució de concessió en els termes que preveu l'article 25 de la present Llei.

b) Incompliment total o parcial de l'objectiu, de l'activitat o del projecte, o la no adopció del comportament que fonamenta la concessió de la subvenció.

c) Incompliment de l'obligació de justificació o justificació insuficient, en els termes establerts en l'article 39 d'aquesta Llei, i si escau, en les normes reguladores de la subvenció.

d) Incompliment de l'obligació d'adoptar les mesures de difusió a què es refereix l'apartat 4 de l'article 34 d'aquesta Llei.

e) Resistència, excusa, obstrucció o negativa a les actuacions de comprovació i control financer previstes en els articles 11 i 28 d'aquesta Llei, així com l'incompliment de les obligacions comptables, registrals o de conservació de documents, quan d'això es derivi la impossibilitat de verificar l'ocupació donada als fons percebuts, el compliment de l'objectiu, la realitat i regularitat de les activitats subvencionades, o la concurrència de subvencions, ajudes, ingressos o recursos per a la mateixa finalitat, procedents de qualssevol Administracions o ens públics o privats, nacionals, de la Unió Europea o d'organismes internacionals.

14

f) Incompliment de les obligacions imposades per l'Administració a les entitats col·laboradores i beneficiaris, així com dels compromisos assumits per aquests amb motiu de la concessió de la subvenció, sempre que afectin o es refereixin a la manera en què han d'aconseguir-se els objectius, realitzar l'activitat, executar el projecte o adoptar el comportament que fonamenta la concessió de la subvenció.

g) Incompliment de les obligacions imposades per l'Administració a les entitats col·laboradores i beneficiaris, així com dels compromisos assumits per aquests amb motiu de la concessió de la subvenció, diferents dels anteriors, quan d'això es derivi la impossibilitat de verificar l'ocupació donada als fons percebuts, el compliment de l'objectiu, la realitat i regularitat de les activitats subvencionades, o la concurrència de subvencions, ajudes, ingressos o recursos per a la mateixa finalitat, procedents de qualssevol Administracions o ens públics o privats, nacionals, de la Unió Europea o d'organismes internacionals.

h) L'adopció, en virtut d'el que s'estableix en els articles 87 a 89 del Tractat de la Unió Europea, d'una decisió de la qual es derivi una necessitat de reintegrament.

i) En els altres supòsits previstos en la normativa reguladora de la subvenció.

2. El reintegrament parcial de la subvenció per raó dels incompliments parcials per qualsevol de les causes previstes en l'apartat 1 d'aquest article s'ha de regir pel que disposin els criteris de gradació a què es refereix la lletra n) de l'article 13 d'aquesta llei i, en tot cas, pel principi de proporcionalitat, sempre que la finalitat de la subvenció, donada la seva naturalesa, sigui susceptible de satisfacció parcial.

[Número 2 de l'article 44 redactat per l'apartat 5 de la disposició final setena de la Llei 7/2018, 31 juliol, de promoció de la seguretat i la salut en el treball a les Illes Balears]

3. En particular, quan el compliment pel beneficiari o, si escau, l'entitat col·laboradora s'aproximi d'una manera significativa al compliment total i s'acrediti una actuació inequívocament tendent a la satisfacció dels seus compromisos, l'eventual reintegrament parcial de la subvenció que resulti de l'aplicació dels criteris de gradació i del principi de proporcionalitat a què fa referència l'apartat anterior d'aquest article s'ha d'exigir sense interès de demora.

[Número 3 de l'article 44 redactat per l'apartat 5 de la disposició final setena de la Llei 7/2018, 31 juliol, de promoció de la seguretat i la salut en el treball a les Illes Balears]

4. En el supòsit a què es refereix l'article 20 de la present llei ha d'exigir-se el reintegrament de l'excés obtingut respecte del cost de l'activitat subvencionada amb els interessos de demora corresponents.

5. El procediment de reintegrament ha d'iniciar-se d'ofici per resolució de l'òrgan competent i es regirà per les disposicions generals sobre procediments administratius contingudes en la legislació estatal bàsica, sense perjudici de les particularitats establertes en la present llei, en les disposicions reglamentàries de desenvolupament i en la legislació de finances. L'òrgan competent pot acordar, mitjançant resolució motivada i com a mesura cautelar, la retenció del pagament de les quantitats pendents d'abonar al beneficiari amb el límit de la quantia que consti en la resolució d'iniciació de l'expedient i els interessos de demora que s'hagin reportat.

Aquesta mesura cautelar es mantindrà mentre es mantinguin les causes que la fonamentin o fins que finalitzi, per qualsevol causa, el procediment de reintegrament, sense perjudici que, prèviament i a instàncies de l'interessat, pugui aixecar-se amb la constitució de qualsevol garantia admesa en dret que es consideri suficient.

El termini màxim per a resoldre i notificar la resolució és de dotze mesos, transcorregut el qual es produirà la caducitat en els termes previstos en la

legislació de procediment administratiu comú de les administracions públiques, sense que siguin exigibles els interessos moratoris que es puguin meritjar a partir de l'endemà del transcurs d'aquest termini màxim. Tampoc són exigibles els interessos moratoris que es puguin meritjar a partir de l'endemà del transcurs del termini màxim per a resoldre i notificar la resolució en els procediments de recurs en via administrativa contra les resolucions de reintegrament.

[Paràgraf tercer del número 5 de l'article 44 redactat per l'apartat 6 de la disposició final setena de la Llei 7/2018, 31 juliol, de promoció de la seguretat i la salut en el treball a les Illes Balears]

6. Les quantitats reintegrables tindran la consideració d'ingressos de dret públic i podran ser exigides per la via de constrenyiment.

2.3. Naturalesa i destinació dels crèdits que s'han de reintegrar

Les quantitats que s'han de reintegrar tenen la consideració d'ingressos de dret públic (article 44.6 del Text refós de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005 i article 38 de la Llei general de subvencions).

Això suposa que la hisenda pública gaudeix de les prerrogatives de prelatió per cobrar-los en concurrència amb altres deutes, i que aquest dret pot ser executat per la mateixa Administració (procediment administratiu de constrenyiment).

16

Pel que fa a la destinació dels reintegraments, aquest serà satisfet indistintament qualsevol obligació pública de la hisenda perceptora (principi de no afectació).

Ara bé, pot ser que una mateixa activitat es financi amb subvencions procedents de distintes administracions. En aquest cas, la Llei general de subvencions disposa que si les quantitats reintegrades són fons de la Unió Europea tindran el tractament que en cada cas determini la normativa comunitària.

D'altra banda, el Reglament de desplegament de la Llei general de subvencions (article 34), estableix dues regles distintes per al supòsit que es produeixi excés de subvencions percebudes de distintes entitats públiques respecte del cost del projecte o l'activitat i aquestes siguin compatibles entre si.

Si el reintegrament el duu a terme el beneficiari per pròpia iniciativa, ho farà a favor de les entitats concedents en proporció a les subvencions concedides per cadascuna.

Per contra, si és una Administració que adverteix l'excés de finançament, exigirà el reintegrament per l'import total de l'excés, fins al límit de la subvenció atorgada per aquesta.

2.4. Interès de demora

El reintegrament ha de ser de la totalitat o de la part dels fons percebuts que sigui procedent, més els interessos de demora.

L'interès de demora aplicable en matèria de subvencions serà l'interès legal dels diners incrementat un 25 %, tret que la Llei de pressuposts generals de l'Estat n'estableixi un altre de diferent, i es començarà a meritjar des del moment en què l'Administració va pagar la subvenció, fins a la data en la qual s'acorda que el reintegrament és procedent.

En la fase recaptadora es podran meritjar nous interessos si no es paga en període voluntari el deute.

Quan el període de meritjació sigui superior a un any, a cadascun dels anys se'ls ha d'aplicar el tipus d'interès que hi hagi vigent.

2.5. Prescripció dels crèdits

17

a) Terminis

L'article 24 de la Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, disposa, pel que fa a la prescripció, que, excepte el que estableixin les lleis reguladores dels diversos recursos, el dret a reconèixer o liquidar crèdits a favor de la hisenda pública de la comunitat autònoma i el dret a cobrar els crèdits reconeguts o liquidats prescriuen als quatre anys a comptar des de que el dret a liquidar es pugui exercir i des de que el pagament del crèdit liquidat sigui exigible, respectivament.

El còmput del termini de prescripció dels drets de la hisenda pública de la comunitat autònoma s'interromprà conforme a l'establert en la Llei general tributària.

Els drets de la hisenda pública de la comunitat autònoma declarats prescrits seran donats de baixa en els corresponents comptes, amb la tramitació prèvia de l'oportú expedient, en el qual es deduiran les responsabilitats en què puguin haver incorregut els funcionaris encarregats de la seva gestió.

Pel que fa a la normativa estatal, el termini per reconèixer i liquidar el dret de reintegrament és de quatre anys (article 39 de la Llei general de subvencions), per la qual cosa no difereix del que s'estableix per a la resta de drets de naturalesa pública. No obstant això, la Llei estatal recull una sèrie de particularitats que és necessari posar de manifest.

Així, pel que fa a la data inicial del còmput (dies *a quo*), la Llei estatal disposa que el termini de prescripció es computa:

1. En el supòsit de subvencions que s'han de justificar després de concedides, des del moment en què es va exhaurir el termini perquè el beneficiari presentàs la justificació.
2. En el supòsit de subvencions que es concedeixen en atenció a una determinada situació en el perceptor, que ha de quedar acreditada abans de la concessió, des del moment de la concessió.
3. En el supòsit que s'hagin establert condicions o obligacions que el beneficiari o l'entitat col·laboradora han de complir o mantenir, durant un període determinat de temps, des del moment en què va exhaurir aquest termini.

b) Interrupció de la prescripció

18

Pel que fa a les causes d'interrupció, és a dir, de les accions que si es produeixen donen lloc a una interrupció en el termini de prescripció, la Llei general de subvencions estableix el següent:

1. Com a primera causa d'interrupció, l'article 39.3 de la LGS preveu qualsevol acció de l'Administració, feta amb coneixement formal del beneficiari o de l'entitat col·laboradora, tendent a determinar l'existència de qualsevol de les causes de reintegrament.

Poden ser accions d'aquesta naturalesa les que tinguin per objecte la comprovació de la subvenció, la comprovació de valors o les de control financer a càrrec de la Intervenció General de l'Estat (IGAE), o de la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (IGCAIB), atès que qualsevol d'aquestes pot donar lloc a la iniciació d'un procediment de reintegrament. Naturalment, l'exigència de coneixement del particular obliga a considerar la data de la notificació o comunicació com la data que ha de ser tinguda en compte pel que fa als efectes de la interrupció.

D'altra banda, no tindrà efectes l'acte notificat o comunicat amb l'únic objecte d'interrompre la prescripció i sense cap contingut que ho ordeni objectivament a la iniciació o continuació del procediment respectiu.

2. Una segona causa d'interrupció de la prescripció és la interposició de recursos de qualsevol tipus, la remissió del tant de culpa a la jurisdicció penal o la presentació de denúncia davant el Ministeri Fiscal, com també les actuacions fetes amb coneixement formal del beneficiari o de l'entitat col·laboradora en el curs dels recursos esmentats.

3. Finalment, la tercera causa d'interrupció és la realització de qualsevol actuació fefaent del beneficiari o de l'entitat col·laboradora tendent a la liquidació de la subvenció o del reintegrament.

Una vegada analitzat com opera l'institut de la prescripció en la fase de reconeixement i liquidació del dret de reintegrament, manca, finalment, fer una referència a la seva articulació en la fase de cobrament.

A diferència del que succeeix en la fase de liquidació del dret, la Llei general de subvencions no fixa un termini prescriptiu per a l'exercici de l'acció de cobrament.

A l'àmbit autonòmic, opera la Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, establint un termini de 4 anys per a que es produeixi la prescripció del dret al cobrament.

En l'àmbit estatal, cal acudir a la Llei general pressupostària. Així, l'article 15 de la Llei general pressupostària disposa que prescriu al cap de quatre anys el dret de la hisenda pública estatal al cobrament dels crèdits reconeguts o liquidats, a comptar de la data de la seva notificació o, si aquesta no és preceptiva, des del seu venciment.